

Regeringens proposition till Riksdagen med förslag till lagar om ändring av trafikförsäkringslagen och 3 § lagen om bindande av vissa trafikskadeersättningar vid lönenivån och till lag om upphävande av 14 § lagen om rehabilitering som ersätts enligt trafikförsäkringslagen

PROPOSITIONENS HUVUDSAKLIGA INNEHÅLL

Enligt denna proposition skall trafikförsäkringslagen, lagen om bindande av vissa trafikskadeersättningar vid lönenivån och lagen om rehabilitering som ersätts enligt trafikförsäkringslagen samordnas med Europeiska gemenskapernas (EG) trafikförsäkringsdirektiv. Vidare föreslås ändring av vissa stadganden i trafikförsäkringslagen.

Finländska trafikförsäkringar skall enligt förslaget gälla inom hela Europeiska ekonomiska samarbetsområdet (EES).

Ersättningarna skall bestämmas antingen enligt trafikförsäkringslagen i Finland eller enligt lagstiftningen i det land där skadan inträffat, beroende på vilket ersättningssystem som är förmånligare för den skadelidande.

Rätten att bedriva trafikförsäkringsrörelse utvidgas så att koncession kan beviljas dels inhemska försäkringsbolag, dels också utländska försäkringsbolags representationer i Finland. Om ett utländskt försäkringsbolag vars hemland är någon av EES:s medlemsstater, bedriver trafikförsäkringsrörelse i Finland från ett utländskt driftställe, skall bolaget utse ett särskilt ersättningsombud i Finland.

Alla försäkringsbolag som bedriver trafikför-

säkringsrörelse i Finland skall höra till trafikförsäkringscentralen (nuförtiden trafikförsäkringsföreningen). Denna skall fungera som den nationella byrå och den nationella garantifond som direktiven förutsätter. Kostnaderna för trafikförsäkringscentralens verksamhet uppbärs hos samtliga försäkringsbolag som bedriver trafikförsäkringsrörelse i Finland.

Bland de ändringar som inte har samband med EES-avtalet kan nämnas att maximiersättningen för egendomsskada föreslås bli höjd till tjugo miljoner mark. Ersättning för sveda och värk betalas oberoende av vållande. Ägaren till ett motorfordon föreslås vara skyldig att betala gottgörelse i form av förhöjd premie i det fall att han i strid med vad han anmält till trafikförsäkringsbolaget har använt sitt fordon i trafik under uppläggningsstid.

Denna proposition ansluter sig till den proposition med förslag till lag om fritt tillhållande av försäkringstjänster, som avläts samtidigt.

Avsikten är att de föreslagna lagarna skall träda i kraft samtidigt som EES-avtalet. Om tidpunkten för ikraftträdandet skall stadgas genom förordning.

INNEHÅLLSFÖRTECKNING

	Sida		Sida
ALLMÄN MOTIVERING	3	1.3. Lag om upphävande av 14 § lagen om rehabilitering som ersätts enligt trafikförsäkringslagen	10
1. Propositionens samhälleliga betydelse	3	2. Ikraftträdande	11
1.1. Mål	3	LAGTEXTER	11
1.2. Medel	4	1. Lag om ändring av trafikförsäkringslagen	11
2. Nuläge och ärendets beredning	4	2. Lag om ändring av 3 § lagen om bindande av vissa trafikskade-ersättningar vid lönenivån ...	15
2.1. Nuläge	4	3. Lag om upphävande av 14 § lagen om rehabilitering som ersätts enligt trafikförsäkringslagen	16
2.2. Ärendets beredning	5	BILAGA	17
2.3. Utlåtanden	5	Parallelltexterna	17
3. Propositionens organisatoriska och ekonomiska verkningar	5	1. Lag om ändring av trafikförsäkringslagen	17
4. Andra omständigheter som inverkar på propositionens innehåll	6	2. Lag om ändring av lagen om bindande av vissa trafikskade-ersättningar vid lönenivån	25
DETALJMOTIVERING	6		
1. Motiveringar till lagförslagen	6		
1.1. Trafikförsäkringslagen	6		
1.2. Lagen om bindande av vissa trafikskadeersättningar vid lönenivån	10		

ALLMÄN MOTIVERING

1. Propositionens samhälleliga betydelse**1.1. Mål**

Europeiska gemenskapernas (EG) medlemsstater har delvis harmoniserat trafikförsäkrings-skyddet utgående från trafikförsäkringsdirektiven. Avsikten med direktiven är att inom EG:s territorium avreglera också tillhandahållandet av trafikförsäkringstjänster. Avtalet om Europeiska ekonomiska samarbetsområdet (EES-avtalet) innebär att direktiven skall tillämpas också i Finland. Avsikten med denna proposition är att samordna Finlands trafikförsäkring-slagstiftning med EG:s trafikförsäkringsdirektiv.

Det finns för närvarande fyra trafikförsäkringsdirektiv. Det första gavs år 1972 (72/166/EEG) och det andra år 1983 (84/5/EEG). Direktiven innehåller föreskrifter om ansvars- och garantiförhållanden samt om avskaffande av gränskontrollen av trafikförsäkringsbevis.

EG-länderna har sedan 1950-talet hört till det s.k. Green Card-systemet. Detta bygger på ömsesidiga avtal, som innebär att trafikförsäkring som utfärdats för ett motorfordon i dess hemland berättigar till bemötande som försäkrad också i ett annat avtalsslutande land. Avtalet förutsätter av ett försäkringsbolag utfärdat trafikförsäkringsbevis, dvs. ett grönt kort som skall visas upp på ländernas gränsstationer om annat inte har avtalats mellan länderna.

År 1973 ingicks mellan de dåvarande EG-länderna och bl.a. de nordiska länderna ett avtal om att utvidga det första trafikförsäkringsdirektivet till att omfatta trafiken mellan dem. Avtalet innebär att det ovan nämnda ansvars- och garantisystemet utsträcks till de avtalsslutande länderna. Genom att ta en trafikförsäkring slipper försäkringstagaren ytterligare trafikförsäkringar inom hela EG:s territorium. De avtalsslutande länderna har avskaffat gränskontrollen av trafikförsäkringar. Ett fordons registreringsskylt fungerar som trafikförsäkringsbevis. En av trafikförsäkringsbolagen upprätthållen nationell byrå skall i alla avtalsslutande stater sköta ersättningsfunktionerna jämte regresskrav. Denna nationella för-

säkringsbyrå är i Finland trafikförsäkringsföreningen om vilken det stadgas i trafikförsäkringslagen (279/59).

Det andra trafikförsäkringsdirektivet kompletterar det första. Vidare innebär det en skärpning av de nationella byråernas ansvarighet och en förenkling av bevisningsförfarandet. Medlemsländerna ålades dessutom att grunda och upprätthålla s.k. nationella garantifonder med uppgift att inom sitt territorium ersätta personskador i samband med oidentifierade eller oförsäkrade motorfordon.

I det tredje trafikförsäkringsdirektivet från år 1990 (90/232/EEG) föreskrivs att en trafikförsäkring skall vara i kraft inom hela EG, med en enda premiebetalning. Försäkringen skall i samtliga medlemsstater ge det skydd som dessas lagstiftning förutsätter eller det försäkrings-skydd som förutsätts i den medlemsstat där fordonet är hemmahörande, om detta är högre.

Det s.k. fjärde trafikförsäkringsdirektivet från år 1990 (90/618/EEG) utsträcker rätten att fritt tillhandahålla försäkringstjänster till att gälla också trafikförsäkring. Ett försäkringsbolag som grundats i ett EG-land kan således tillhandahålla försäkringstjänster i andra EG-länder direkt från sitt hemland eller utgående från ett etableringsställe, dvs. ett driftställe i något annat EG-land. För att fritt få tillhandahålla trafikförsäkringstjänster behövs, i fråga om s.k. massriskor, tillstånd av myndigheterna i det land (etableringsland) där risken är belägen. För försäkring av stora risker behövs inte tillstånd av etableringslandet, men innan verksamheten inleds skall försäkringsbolaget göra en anmälan till tillsynsmyndigheterna i sitt hemland och i verksamhetslandet. Om verksamheten bedrivs från ett etableringsställe i något annat land än bolagets hemland, skall anmälan också göras till tillsynsmyndigheterna i etableringslandet. Också i fråga om stora risker kan emellertid verksamhetslandet föreskriva att bestämmandet och täckandet av ansvarsskulden skall ske enligt dess föreskrifter. Ett utländskt bolag är skyldigt att delta i kostnaderna för verksamhetslandets nationella byrå och garantifond. Bolaget skall utse ett ombud i verksamhetslandet för att sköta ersättningsfunktionen.

I EG-länderna ersätts personskador som drabbat ett motorfordons förare, ägare eller innehavare inte av trafikförsäkringen för detta

fordon. Av denna anledning föreslås i propositionen inte att ersättningsskyddet på grundval av en finländsk trafikförsäkring skall utsträckas till andra motorfordon än sådana som är hemmahörande i Finland.

Propositionen innehåller också vissa ändringsförslag som det anses ändamålsenligt att lägga fram i samband med regeringens proposition om verkställighet av EES-avtalet. Trafikförsäkringsföreningens namn har i propositionen ändrats till trafikförsäkringscentralen. Det maximala ersättningsbeloppet för egendoms-skador föreslås bli höjt så att det motsvarar den allmänna europeiska nivån. Också i fråga om ersättning för sveda och värk föreslås en sådan ändring att det inte längre förutsätts att någon handlat oaktsamt för att ersättning skall betalas ut. Den som är ägare till ett motorfordon skall åläggas att betala gottgörelse eller förhöjd premie om han i strid med vad han meddelat försäkringsbolaget har använt fordonet i trafik under uppläggningstiden.

1.2. Medel

Det första och det andra trafikförsäkringsdirektivet har i stort sett genomförts i Finland genom ett avtal som 1973 ingicks mellan de dåvarande EG-länderna och bl.a. de nordiska länderna. Till dessa delar är det inte nödvändigt att ändra vår trafikförsäkringslag.

Med anledning av det tredje trafikförsäkringsdirektivet föreslås det att vår trafikförsäkringslag ändras så att en enda försäkringspremie räcker för att en trafikförsäkring skall vara i kraft inom samtliga EES-staters territorier. Dessutom föreslås att i lagen stadgas om det bättre försäkringsskyddets princip, som innebär att ersättning skall betalas enligt ersättningsbestämmelserna i försäkringsgivarens hemland eller enligt ersättningsbestämmelserna i det land där skadan inträffat, beroende på vilka som leder till den bättre ersättningen.

Det s.k. fjärde trafikförsäkringsdirektivet om friheten att tillhandahålla trafikförsäkringstjänster föranleder behov att ändra vissa stadganden i trafikförsäkringslagen. Av denna anledning föreslås att i lagen stadgas om utländska bolags deltagande i kostnaderna för den nationella byrån och garantifonden. Enligt förslaget skall, liksom för närvarande, trafikförsäkringscentralen verka som nationell byrå och garantifond. Förslaget inbegriper också stad-

ganden om en representant (ersättningsombud) som skall sköta ersättningsärenden. De uppgifter som ankommer på social- och hälsovårdsministeriet, dvs. tillsynsmyndigheten, och trafikförsäkringscentralen föreslås med anledning av direktiven bli preciserade.

2. Nuläge och ärendets beredning

2.1. Nuläge

Enligt 1 § trafikförsäkringslagen skall skada som åsamkats till följd av motorfordons användning i trafik ersättas från den trafikförsäkring som meddelats fordonet. Trafikförsäkringen är obligatorisk. Fordonets ägare och varaktiga innehavare är skyldig att ta en trafikförsäkring för fordonet. Endast staten är fri från försäkringsskyldighet. Också ett motorfordon som tillfälligt har förts in i landet skall försäkras här, om inte annat följer av ett för Finland förpliktande internationellt avtal.

Om ägaren försummar att ta en trafikförsäkring blir han skyldig att till trafikförsäkringsföreningen betala en gottgörelse som denna särskilt bestämmer. Ersättning söks i allmänhet hos det bolag som försäkrat det fordon som förorsakat skadan. För skador som förorsakats av statsägda fordon svarar statskontoret. För skador som förorsakas av oidentifierade eller oförsäkrade fordon svarar trafikförsäkringsföreningen. Föreningen sköter också på basis av ömsesidiga avtal utredningen av trafikskador som i Finland förorsakats av utländska fordon samt bestämmandet av ersättningar i enlighet med Finlands lagstiftning, och riktar därefter en regressfordran mot det försäkringsbolag som försäkrat det motorfordon som förorsakat skadan.

En trafikförsäkring som beviljats i Finland gäller endast här. Genom avtal har emellertid med det s.k. Green Card-systemet, för dem som är försäkrade i Finland, ordnats ömsesidigt bemötande i trettio länder i Europa, Mellersta Östern och Nordafrika. Trafikförsäkringsföreningen har dessutom avtalat med motsvarande föreningar i Norge, Sverige och Danmark om att en i Finland beviljad trafikförsäkring berättigar till ett fullständigt ömsesidigt bemötande i dessa länder. I de länder som inte hör till Green Card-systemet är det nödvändigt att ta en trafikförsäkring i enlighet med respektive lands lagstiftning.

Ersättningarna för trafikskador som inträffat

utomlands bestäms i allmänhet i enlighet med lagstiftningen i det land där skadan inträffat.

Trafikförsäkringslagens ersättningssystem bygger på principen om strikt, dvs. objektivt ansvar. Ersättningsskyldighet uppkommer således också om ingen är personligen ersättnings-skyldig för en skada.

Trafikförsäkringsersättningen bestäms med iakttagande av skadeståndslagen (412/74). Ersättning för sveda och värk utges dock inte om inte fordonets ägare, förare eller passagerare har förorsakat skadan uppsåtligt eller av oaktsamhet och inte heller i det fall att skadan är obetydlig.

Trafikförsäkringslagen stadgar en 1 813 000 marks övre gräns för egendomsskador i samband med en eller flera trafikskador som omedelbart sammanhänger med varandra. Personskador ersätts däremot till fullt belopp oberoende av skadans storlek.

Trafikförsäkring får bedrivas i Finland endast av inhemska försäkringsbolag som fått koncession. I fråga om beviljandet av koncession har statsrådet fri prövningsrätt, vilket innebär att det kan beakta också marknadens ekonomiska behov, såsom allmän fördel och andra särskilda skäl. Alla försäkringsbolag som bedriver trafikförsäkringsrörelse måste höra till trafikförsäkringsföreningen, som bl.a. för statistik och gör premieundersökningar, ger utlåtanden om trafikförsäkringsfrågor och samordnar ersättningarna. Föreningen svarar också för trafikskador som förorsakas av oförsäkrade eller oidentifierade motorfordon.

Grunderna för trafikförsäkringspremierna bestäms av social- och hälsovårdsministeriet. Ministeriet övervakar likaså att trafikförsäkringsvillkoren är lagenliga.

De fortlöpande trafikskadeersättningar som erläggs till följd av personskada, har bundits vid det arbetspensionsindex som stadgas i lagen om pension för arbetstagare (395/61). Indexförhöjningarna finansieras genom de årliga trafikförsäkringspremierna. I trafikförsäkringspremierna har intagits ett behövligt belopp för betalande av förhöjningarna enligt de grunder som social- och hälsovårdsministeriet har fastsatt. Ministeriet bestämmer också hur den del av premierna som behövs för bekostande av indexförhöjningarna fördelas mellan försäkringsbolagen och trafikförsäkringsföreningen.

Också de kostnader som åsamkas till försäkringsbolagen och trafikförsäkringsföreningen

på grund av rehabilitering som ersätts enligt trafikförsäkringslagen intas i årliga trafikförsäkringspremierna.

2.2. Ärendets beredning

Social- och hälsovårdsministeriet tillsatte den 7 januari 1991 en arbetsgrupp som gavs i uppdrag att utreda vilka ändringar som måste göras i trafikförsäkringslagstiftningen i det fall att Finland med stöd av EES-avtalet samordnar sin lagstiftning med EG:s regelverk.

Arbetsgruppen ålades att i ändamålsenlig utsträckning stå i kontakt med de organ som inom ramen för EES bereder och förhandlar om trafikförsäkringsfrågor. Den gavs i uppdrag att lägga fram sina lagförslag i propositionsform.

2.3. Utlåtanden

Utlåtanden om den för trafikförsäkringsfrågor tillsatta EES-arbetsgruppens promemoria inhämtades från handels- och industriministeriet, justitieministeriet, utrikesministeriet, Centralhandelskammaren, konsumentombudsmanen, Konsumenternas försäkringsbyrå, trafikförsäkringsföreningen samt Finska Försäkringsbolagens Centralförbund. På basis av dessa utlåtanden gjordes vissa justeringar i arbetsgruppens förslag.

3. Propositionens organisatoriska och ekonomiska verkningar

I propositionen föreslås inga nya myndigheter eller organ. Trafikförsäkringens internationalisering, i synnerhet tillsynsuppgifterna i samband med friheten att tillhandahålla försäkringstjänster, medför ett ökat behov av kontakter med de myndigheter som har hand om försäkringsinspektionen i EG- och EFTA-länderna. Därmed kommer statens kostnader att öka i någon mån. De kostnader som försäkringsinspektionen åsamkar staten kan å andra sidan täckas genom att inspektionsavgifter med stöd av en speciallag uppbärs hos försäkringsanstalterna. Det internationella samarbetet i fråga om försäkringarna och ersättningarna skall enligt förslaget skötas av trafikförsäkringscentralen. Dennas kostnader täcks huvudsakli-

gen genom trafikförsäkringspremierna och åsamkar således inte staten några kostnader.

Förslaget har inte någon större inverkan på trafikförsäkringspremiernas storlek. De kommer att stiga med uppskattningsvis en procent.

4. Andra omständigheter som inverkar på propositionens innehåll

Propositionen ansluter sig till propositionen med förslag till lag om fritt tillhandahållande av försäkringstjänster.

DETALJMOTIVERING

1. Motiveringar till lagförslagen

1.1. Trafikförsäkringslagen

1 §. Enligt paragrafens 2 mom. berättigar, liksom enligt lagstiftningen i EG-länderna, personskador på ägaren och föraren inte till ersättning från trafikförsäkringen för sådant motorfordon, vars stadigvarande hemort är annanstans än i Finland. Stadgandet tillämpas också på en sådan innehavare som med stöd av 3 a § trafikförsäkringslagen jämställs med ägaren.

Enligt artikel 2 i det tredje trafikförsäkringsdirektivet skall trafikförsäkringarna i samtliga medlemsländer på grundval av en enda premie omfatta hela EG:s territorium och dessutom skall medlemsländerna på grundval av denna enda premie tillförsäkra det skydd som krävs i varje medlemsstat enligt dess lagstiftning, eller det skydd som krävs enligt lagstiftningen i den medlemsstat där fordonet är normalt hemmahörande, om detta är högre (principen om bättre försäkringsskydd).

Enligt dessa principer utsträcks enligt 3 mom. giltighetsområdet för en finländsk trafikförsäkring till att omfatta samtliga EES:s medlemsstater. Ersättningen bestäms antingen enligt Finlands trafikförsäkringslag eller enligt lagstiftningen i det land där skadan inträffat, beroende på vilketdera landets ersättningssystem den skadelidande anser vara förmånligare. Vid en jämförelse mellan olika länders ersättningssystem är det skäl att se till systemen i deras helhet och inte till enskilda ersättningslag.

En finländsk trafikförsäkring gäller enligt momentet under vissa förutsättningar också på territorium som inte hör till EES, eftersom det ekonomiska samarbetsområdet inte inbegriper alla länder i Europa. En trafikskada som inträffat utanför området ersätts härvid enligt

trafikförsäkringslagen om fordonet varit på genomfartsresa från en EES-stat till en annan.

Paragrafens 4 mom. stadgar om det bättre försäkringsskyddets princip i fråga om trafikskador som i Finland har förorsakats av ett fordon från något annat EES-land. Ersättningen kan således bestämmas också enligt det ifrågavarande EES-landets lagstiftning, om denna ger ett bättre ersättningsskydd än Finlands lagstiftning.

Paragrafens 5 mom. ger en möjlighet att genom förordning utsträcka tillämpningsområdet för trafikförsäkringslagen utanför EES, t.ex. i det fall att Finland med någon annan stat har ingått ett ömsesidigt avtal om saken.

2 §. Den gällande lagens 2 § stadgar om när ett motorfordon inte är i trafik i den bemärkelse lagen avser. Det är i allmänhet fråga om situationer där ett fordon används eller förvaras på ett sätt som avviker från normala trafikformer. I de situationer som regleras i den gällande paragrafens 1 punkt avgörs frågan om ersättning skall betalas från trafikförsäkringen dock beroende av vem som drabbats av skadan. Ersättning betalas nämligen inte om ett motorfordon under pågående lastning eller lossning eller annat arbete står stilla och skada åsamkats fordonets ägare, förare eller annan person som utför här avsett arbete. Om skada däremot åsamkats en utomstående har den skadelidande rätt till ersättning enligt trafikförsäkringslagen.

Enligt förslaget skall i 5 § stadgas om personskador som inträffat under pågående lastning, lossning eller annat arbete, liksom om andra sådana begränsningar av ersättningsrätten som sammanhänger med skadeobjektet. Därför föreslås att 2 § 1 punkten upphävs.

5 §. Paragrafen stadgar om situationer där ersättning inte betalas från trafikförsäkringen på grund av att skadan har drabbat en viss

person eller egendom av visst slag. De ändringar som föreslås i paragrafen föranleds inte av EG-lagstiftningen.

Paragrafens 1 punkt överensstämmer i sak med 2 § 1 punkten i dess gällande lydelse.

Sådana egendomsskador som inträffat under lastning eller avlastning av motorfordon eller under annan arbetsprestation kan enligt gällande lag ersättas från trafikförsäkringen. I propositionen föreslås att de skador som i dessa situationer i verksamheten deltagande fordon orsakat varandra, liksom de skador som vid denna verksamhet förorsakats den egendom som verksamheten inriktas på, skall begränsas utanför trafikförsäkringens ersättningskrets. Dessa skador förorsakas nämligen inte av sedvanlig användning av fordon i trafik utan av åtgärd som hänför sig till arbetet eller föranleds av arbetets natur. Paragrafens 2 punkt innehåller inte något sådant krav på stillastående som 1 punkten. Egendomsskador kan i de situationer som avses i 2 punkten inträffa både när fordonet står stilla, t.ex. vid användning av lyftkran, och när fordonet är i rörelse, t.ex. vid lastning av varor med gaffeltruck. I båda fallen avviker verksamheten så pass mycket från sedvanlig användning av fordonet i trafik att det inte kan anses vara ändamålsenligt att de i lagrummet angivna egendomsskadorna ersätts från trafikförsäkringen. Dessutom är det besvärligt att utreda detta slag av ofta förekommande skador ifall rätten till ersättning är beroende av om fordonet när skadan inträffade stod stilla eller ej.

Paragrafens 3 punkt motsvarar gällande 5 § 2 mom., medan 4 punkten överensstämmer med 5 § 1 mom. i den gällande lagen.

6 §. Denna paragraf stadgar om hur ersättning för trafikskada bestäms. Ersättning för sveda och värk förutsätter enligt gällande 6 § 1 mom. att fordonets ägare, förare eller passagerare uppsåtligt eller av vållande har orsakat skadan. Detta krav föreslås bortfalla. Ersättning för sveda och värk skall således enligt förslaget betalas oberoende av vållande, vilket innebär att ersättningen jämföras med de övriga personskadeersättningar som betalas från trafikförsäkringen. Inte heller inom ramen för andra ersättningssystem som baserar sig på objektiva ansvar uppställs vållande, dvs. oaktasamhet som en förutsättning för att ersättning skall betalas för sveda och värk. Denna ändring underlättar också ersättningsbehandlingen, i och med att samtliga personskadeersättningar

också i kollisionsfall i allmänhet kommer att kunna regleras hos det egna fordonets trafikförsäkringsbolag. För närvarande undersöks förutsättningarna för ersättning för sveda och värk hos det försäkringsbolag där motpartens motorfordon är försäkrat.

9 §. Maximiersättningen för egendomsskada till följd av en trafikskada eller för flera trafikskador som står i omedelbar anslutning till varandra är enligt lagens gällande 9 § 1 mom. begränsat till 1 813 000 mark. Detta maximibelopp har gällt sedan den 1 maj 1982. Kostnadsnivån har därefter t.ex. mätt enligt levnadskostnadsindex stigit med drygt 60 %. Enligt försäkringsmatematiska uppskattningar inträffar en egendomsskada som är större än 2 miljoner mark en gång på 11 år. Även om sannolikheten för att en sådan trafikskada inträffar är liten, är det både från den skadelidandes och skadevållarens synpunkt viktigt att trafikförsäkringens ersättningssystem i alla sannolika fall ger ett tillräckligt försäkringskydd. Eftersom en trafikskada dessutom kan ha omfattande följdverkningar t.ex. i form av miljöförorening, är det skäl att kraftigt höja maximiersättningen för egendomsskador. Av denna anledning föreslås att 9 § 1 mom. trafikförsäkringslagen ändras så att det maximala ersättningsbeloppet höjs till 20 miljoner mark. Den föreslagna nya övre gränsen motsvarar i stort sett de maximibelopp som gäller i övriga europeiska länder. EG-lagstiftningen förutsätter inte en höjning av minimigränsen. Artikel 1 i det andra trafikförsäkringsdirektivet stadgar endast att ansvarighetsgränsen för saksador i medlemsstaterna skall vara minst 100 000 ecu (ca 600 000 mark).

Om det senare till följd av att prisnivån förändras uppkommer behov av att höja maximigränsen, kan detta i enlighet med det nya 3 mom. som fogas till paragrafen göras genom en förordning, utan att trafikförsäkringslagen behöver ändras.

10 §. I paragrafen har trafikförsäkringsföreningens namn ändrats till trafikförsäkringscentralen. Paragrafens sakliga innehåll har inte förändrats.

11 §. I detta lagrum stadgas om ersättningstalan och forum enligt trafikförsäkringslagen. Enligt paragrafens 1 mom. är laga domstol allmän underrätt på den ort där skadan inträffat eller där vederbörande försäkringsbolag har sin hemort.

Ersättningstalan kan således inte väckas vid

domstolen på den skadelidandes hemort, om denna inte samtidigt är forum för den ort där skadan inträffat eller för försäkringsbolagets hemort.

T.ex. kan konsumenten väcka sådan talan som avses i konsumentskyddslagen (38/78) vid domstolen på sin egen hemort.

Från den skadelidandes synpunkt är det skäligt att han har rätt att väcka också ersättningstalan i enlighet med trafikförsäkringslagen hos domstolen på sin egen hemort. Det föreslås att i 11 § trafikförsäkringslagen görs en sådan ändring.

Om ett utländskt EES-försäkringsbolag i Finland bedriver trafikförsäkringsrörelse genom representationen i Finland kan talan väckas också i underrätten för den ort där representationen är belägen. Om den trafikförsäkringsrörelse som ett utländskt bolag bedriver i Finland däremot sker utgående från ett utländskt etableringsställe, kan enligt 2 mom. talan väckas också vid domstolen på bolagets här etablerade ersättningsombuds bostads- eller verksamhetsort.

15 §. Eftersom trafikförsäkring kan till följd av EES-avtalet i Finland drivas förutom av inhemska försäkringsbolag också av utländska försäkringsbolag genom sin agentur här eller med stöd av lagen om fritt tillhandahållande av tjänster från någon EES-stat efter anmälan till Finland eller efter att ha utsett ett ersättningsombud, har i den gällande lagens 15 § 1 mom., som gäller försäkringsplikt, gjorts därav orsakade ändringar i hänvisningar.

Stadganden om trafikförsäkring för motorfordon som införts till landet för tillfälligt bruk finns i gällande 15 § 2 mom. Trafikförsäkring för ett sådant fordon meddelas av trafikförsäkringscentralen. Försäkringen omfattar emellertid inte personskada som åsamkats fordonets ägare, innehavare eller förare. Momentet stadgar vidare att en sådan ägare som avses ovan är fri från försäkringsplikt, om trafikförsäkringscentralen i övrigt har utfäst sig att enligt trafikförsäkringslagen svara för skada som har förorsakats av ett dylikt fordon. I praktiken har sådan utfästelse skett inom ramen för Green Card-systemet, som behandlas i allmänna motiveringens avsnitt 1.1. Finland har deltagit i systemet sedan det grundades.

Enligt förslaget skall den begränsning av ersättningsrätten som gäller de i momentet nämnda personerna avskaffas i fråga om trafikskador som inträffar i Finland. Den i lag-

rummet nämnda försäkringen som beviljas av trafikförsäkringscentralen skall således i dessa fall täcka även personskador som åsamkats fordonets ägare, innehavare och förare. Stadgandet innebär en samordning mellan Sveriges och Norges motsvarande försäkringar, som redan nu inkluderar ersättningsskydd i fråga om personskador. Paragrafens 3 mom. motsvarar till innehållet det gällande 3 momentet. Genom förordning kan sålunda fortfarande ömsesidigt stadgas att på grund av trafikförsäkringen för fordon från en viss stat ersätts sådan personskada som åsamkats fordonets ägare, innehavare eller förare i Finland.

16 §. I gällande 16 § stadgas att en motorfordonsägare som försummat sin försäkringsskyldighet, till trafikförsäkringsföreningen skall betala en gottgörelse som motsvarar högst fyrdubbel eller, om trafikskada inträffat, högst tiodubbel försäkringspremie.

Stadgandena om gottgörelsen föreslås bli utvidgade till att gälla också sådana fall där ett fordon har använts i trafik trots en på förhand gjord anmälan om uppläggningstid. Gottgörelsen skall enligt förslaget bestämmas och uppbäras av det trafikförsäkringsbolag där försäkringen har tagits. Gottgörelsen skall bestämmas för hela den anmälda uppläggningstiden, om inte särskilt vägande skäl ger anledning till annat förfarande. Ett sådant skäl kan närmast vara att fordonet har tagits i bruk först i slutet av uppläggningstiden och att dess ägare dessutom tillförlitligt kan utreda att fordonet inte under uppläggningstiden tidigare har använts i trafik t.ex. på grund av ägarens utlandsvistelse. I så fall uppbärs ingen gottgörelse för den tid fordonet inte kunnat användas.

17 §. Paragrafen stadgar om trafikförsäkringscentralens uppgifter. Det första och det fjärde trafikförsäkringsdirektivets bestämmelser om trafikförsäkringsföretagens gemensamma nationella byrå och nationella garantifond förutsätter att trafikförsäkringscentralens uppgifter preciseras med stadganden på lagnivå.

Enligt artikel 6 i det fjärde trafikförsäkringsdirektivet skall den medlemsstat där tjänsterna utförs kräva att företaget blir medlem av och deltar i finansieringen av statens nationella byrå och dess nationella garantifond. Trafikförsäkringsbolagen åläggs att delta i de gemensamma kostnaderna för detta försäkringsslag. Eftersom de inhemska försäkringsbolagen på basis av trafikförsäkringslagen redan hör till trafikförsäkringscentralen är det skäl att ut-

sträcka denna till att gälla även de utländska EES-försäkringsbolag som erbjuder trafikförsäkringstjänster i Finland.

Enligt paragrafens 2 mom. är ett trafikförsäkringsbolag som avses i 1 mom. skyldigt att till trafikförsäkringscentralen betala en avgift för täckande av de kostnader som orsakas av centralens verksamhet. Med anledning av artikel 6 i det fjärde trafikförsäkringsdirektivet föreslås att till 2 mom. fogas ett stadgande om att såsom grund för bestämmandet av avgiften alternativt kan användas antalet risker som bolaget här försäkrat.

I paragrafens 3 mom. stadgas att centralen är primärt ansvarig för trafikskador i oklara fall. Detta gäller enligt artikel 4 i det tredje trafikförsäkringsdirektivet situationer där det mellan trafikförsäkringscentralen och den försäkringsgivare som är ansvarig för skadan uppkommer tvist om vem som skall betala ersättning till den skadelidande. Avsikten med stadgandet är att trygga den skadelidandes rätt att snabbt få ersättning oberoende av att det inte är känt vilken försäkringsanstalt som är ersättningsansvarig för skadan. Trafikförsäkringscentralen har enligt stadgandet alltid regressrätt mot ett bolag som är slutgiltigt ersättningsansvarigt.

När det blir möjligt att erhålla försäkringstjänster direkt måste enligt paragrafens 4 mom. också ett utländskt EES-försäkringsbolag som utan etableringsställe, representation eller representant i Finland här tillhandahåller trafikförsäkringstjänster, höra till trafikförsäkringscentralen.

17 a §. Den föreslagna paragrafens 1 mom. innehåller de stadganden om trafikskadenämnden som finns i gällande 17 §. Nämnden tillsätts av statsrådet. Det har hittills varit nödvändigt att i statsrådet föredra också sådana utbyten av medlemmar som sker under nämndens mandatperiod. För att ändra denna praxis i en flexiblere riktning föreslås i 2 mom. att beslutanderätten i fråga om förordnandet av nya medlemmar under mandatperioden skall överföras på social- och hälsovårdsministeriet.

18 §. Det ankommer för närvarande på trafikförsäkringscentralens stämma att bestämma trafikförsäkringsvillkoren, vilka därefter meddelas social- och hälsovårdsministeriet för kännedom. I och med att utländska EES-försäkringsbolag med anledning av EES-avtalet kan tillhandahålla försäkringstjänster i Finland föreslås det, för att försäkringsvillkoren skall

kunna samordnas och för att det skall bli möjligt att övervaka dem, att till paragrafens 1 mom. fogas ett stadgande enligt vilket ministeriet fastställer försäkringsvillkoren på ansökan av trafikförsäkringscentralen.

Det föreslås att i paragrafens 1 mom. stryks omnämnandet om den tid inom vilken försäkringspremierna skall bestämmas. Denna tid blir beroende av ministeriets prövning. Ministeriet skall vidare utöva tillsyn över bolagens risktäckningskapacitet och saldo. Saldo avser överskott som under senare år delats ut till försäkringstagarna i form av nedsättning av försäkringspremierna, eller underskott som sprids på följande års premier. Tillsynen sträcker sig i fråga om utländska EES-försäkringsbolag endast till försäkringsbolag som försäkrar massrisker.

Enligt paragrafens 2 mom. gäller bestämmandet av försäkringsvillkoren och premiegrunderna inte sådana försäkringar för stora risker som ett inhemskt eller ett utländskt försäkringsbolag beviljar. Stora risker definieras i 6 § lagen om fritt tillhandahållande av försäkringstjänster. I fråga om massrisker skall däremot trafikförsäkringen änså länge bibehållas oförändrad. Ministeriet skall fastställa premiegrunderna för trafikförsäkringar som gäller massrisker, där man också skall beakta de kostnader som försäkringsbolagen och trafikförsäkringscentralen förorsakas på basis av lagen om bindande av vissa trafikskadeersättningar vid lönenivån och lagen om rehabilitering som ersätts enligt trafikförsäkringslagen.

Både i fråga om stora risker och massrisker kan ministeriet emellertid utfärda allmänna föreskrifter om bestämmandet av försäkringspremierna, bl.a. beträffande tariffklassificeringen och bonusarrangemang. På så sätt är det möjligt att bibehålla den från konsumentens synpunkt viktiga jämförbarheten mellan produkterna samt den statistiska uppföljningen av hela trafikförsäkringsbranschen.

När ministeriet fastställer grunderna för försäkringspremierna bör det beakta också skälighetssynpunkter. Premierna får inte vara oskäligt höga i förhållande till den försäkrade risken. Eventuella överskott skall senare fördelas mellan försäkringstagarna i form av premienedsättningar.

Med anledning av det fjärde trafikförsäkringsdirektivet föreslås ett stadgande om att ministeriet vid behov kan meddela föreskrifter

om hur den försäkringstekniska skulden skall beräknas, täckas och placeras.

I 4 mom. föreslås ett stadgande om undersökningar och beräkningar.

18 a §. Försäkringsrörelse inkluderar också förebyggande av skador.

För närvarande har en andel för främjande av trafiksäkerheten ingått i försäkringspremierna. I och med att bestämmandet av premierna för stora risker faller bort, behöver ett sådant utländskt försäkringsbolag som inom ramen för friheten att tillhandahålla tjänster tillhandahåller försäkringar i Finland, inte i sina egna premier beakta någon andel som tillfaller trafiksäkerheten. Denna premieandel kan bibehållas när det gäller försäkringar av massriskor. I syfte att förebygga ett sådant ojämnt bemötande av försäkringsbolagen föreslås det i paragrafen att ministeriet särskilt skall bestämma en avgift för främjandet av trafiksäkerheten. Denna fastställs som ett visst markbelopp eller som en procentuell andel av försäkringspremien.

19 §. För närvarande kan endast finländska bolag beviljas koncession för trafikförsäkringsrörelse. Med anledning av EES-avtalet föreslås det bli stadgat i denna paragraf att koncession kan beviljas också utländska försäkringsbolags representation i Finland. Koncession skall enligt förslaget inte längre beviljas efter behovsprövning, utan ett bolag skall beviljas koncession om det uppfyller kriterierna i de lagar som nämns i denna paragraf.

19 a §. I artikel 6 i det fjärde trafikförsäkringsdirektivet föreskrivs att den medlemsstat där tjänsterna tillhandahålls, från utlandet och utan något etableringsställe i medlemsstaten, för utredningen av trafikskador och betalningen av ersättningar skall kräva att försäkringsbolagen utser en representant, dvs. ett ersättningsombud i medlemsstaten. Att utse ett ersättningsombud är inte detsamma som att öppna en filial eller agentur och inte heller ett sådant etableringsställe som avses i artikel 2.c i direktivet. Ersättningsombudet skall reglera trafikskador och betala ut ersättningar. För behandlingen av ersättningsanspråk skall han inhämta alla uppgifter som berör dem. Försäkringsbolaget skall ge det ersättningsombud som det utsett tillräckliga befogenheter att företräda bolaget i förhållande till de skadelidande. Ersättningsombudet skall också ha befogenheter att på ett för bolaget bindande sätt se till att

ersättningar betalas ut till dem som drabbats av trafikskada.

Paragrafens 2 mom. stadgar om allmänna behörighetsvillkor för ersättningsombudet. Det är fråga om förutsättningar som dels gäller ersättningsombudets person och dels hans afärsrörelse.

Bolaget skall innan ersättningsombudet inleder sin verksamhet anmäla de i paragrafen stadgade uppgifterna till social- och hälsovårdsministeriet.

21 §. I paragrafen har trafikförsäkringsföreningens namn ändrats till trafikförsäkringscentralen. Paragrafens sakliga innehåll har inte förändrats.

1.2. Lag om bindande av vissa trafikskadeersättningar vid lönenivån

3 §. På några trafikskadeersättningar skall betalas indexförhöjningar. För finansieringen av dessa förhöjningar intas ett skäligt belopp i de av ministeriet fastställda premiegrunderna. Den nuvarande praxisen bevaras för massriskernas del. För betryggandet av det att indexförhöjningarna också i framtiden kan finansieras enligt fördelningssystemet också för stora riskernas del föreslås att 3 § lagen om bindande av vissa trafikskadeersättningar vid lönenivån (875/71) skall ändras. I paragrafens 1 mom. har gjorts de korrigeringar som behövs för att trafikförsäkringsföreningens och olycksfallsverkets namn ändras. Enligt förslagets 2 mom. skall ministeriet meddela föreskrifter om hur de årliga kostnaderna för indexförhöjningarna skall delas mellan försäkringsbolagen och trafikförsäkringscentralen. För massriskernas del bevaras den nuvarande praxisen, enligt vilken för finansieringen av förhöjningarna intas ett skäligt belopp i de av ministeriet fastställda premiegrunderna.

1.3. Lagen om rehabilitering som ersätts enligt trafikförsäkringslagen

14 §. Enligt den gällande lagen beaktas i de grunder för trafikförsäkringspremierna som social- och hälsovårdsministeriet fastställer också en post som behövs för finansieringen av rehabiliteringsutgifterna. För att fastställandet av trafikförsäkringspremier för stora risker inte skall intas i förslaget, föreslås 14 § lagen om

rehabilitering (626/91) som ersätts enligt trafikförsäkringslagen bli upphävd. I fråga om massriskerna innebär detta att för finansieringen av utgifter som förorsakas av rehabilitering beaktas på samma sätt som i fråga om indexförhöjningarna en behövlig post i de premiegrunder som ministeriet fastställer.

2. Ikraftträdande

Lagarna föreslås träda i kraft samtidigt som EES-avtalet. Det föreslås att om tidpunkten för ikraftträdandet skall stadgas genom förordning.

Med stöd av vad som anförs ovan föreläggs Riksdagen följande lagförslag:

1.

Lag

om ändring av trafikförsäkringslagen

I enlighet med riksdagens beslut

upphävs i trafikförsäkringslagen av den 26 juni 1959 (279/59) 2 § 1 punkt, sådan den lyder i lag av den 5 december 1974 (898/74),

ändras 5 §, 6 § 1 mom., 9 § 1 mom., 10 §, 11 § 1 mom., 15 §, 16 § 1 mom., 17—19 §§ och 21 §, av dessa lagrum 5 § sådan den lyder ändrad genom lagar av den 22 mars 1968 och den 31 maj 1974 (167/68 och 421/74), 6 § 1 mom. sådant det lyder i sistnämnda lag, 9 § 1 mom. sådant det lyder i lag av den 2 april 1982 (255/82), 10 § sådan den lyder delvis ändrad genom lag av den 23 juli 1982 (561/82), 15 § sådan den lyder ändrad genom nämnda lag av den 22 mars 1968 och lag av den 23 juni 1977 (499/77), 19 § sådan den lyder i lag av den 8 juni 1964 (310/64) och 21 § 2 mom. sådant det lyder i lag av den 23 december 1964 (638/64), samt

fogas till lagens 1 § nya 2—5 mom., till 9 §, sådan den lyder delvis ändrad genom nämnda lag av den 2 april 1982 ett nytt 3 mom., till 11 § ett nytt 2 mom., varvid nuvarande 2 mom. blir 3 mom., samt till lagens 4 kap. nya 17 a, 18 a och 19 a §§ som följer:

1 §

Från trafikförsäkringen för ett motorfordon vars stadigvarande hemort är annanstans än i Finland skall, om inte annat följer av 15 §, personskada på föraren eller ägaren inte ersättas enligt denna lag.

Enligt denna lag ersätts också trafikskada som inom Europeiska ekonomiska samarbetsområdet (EES) orsakats av att ett motorfordon som skall trafikförsäkras i Finland har använts i trafik, om inte den lagstiftning om ersättande av trafikskada som gäller i det land där skadan inträffade förutsätter ett bättre försäkringsskydd. På motsvarande sätt ersätts även trafikskada som inträffat på genomfartsområde under direkt färd från en medlemsstat i EES till en annan.

Om en trafikskada i Finland har orsakats av ett fordon vars stadigvarande hemort finns i någon annan medlemsstat i EES, kan skadan ersättas enligt denna stats lagstiftning, om

försäkringsskyddet enligt denna lagstiftning är bättre än enligt lagstiftningen i Finland.

På grundval av ömsesidighet kan genom förordning stadgas att en trafikskada som inträffat i en viss stat skall ersättas i enlighet med denna lag.

5 §

En skada ersätts inte från motorfordonets trafikförsäkring om den

1) under lastning, lossning eller annat arbete, medan motorfordonet stått stilla drabbat fordonets ägare, förare eller någon annan person som utför här angivet arbete,

2) under lastning, lossning eller annat arbete drabbat den egendom som arbetet avser eller något annat motorfordon som deltagit i arbetet,

3) drabbat något annat djur som utan uppsikt befunnit sig på en trafikled än en ren, om

inte fordonets ägare, förare eller passagerare uppsåtligt eller av oaktsamhet förorsakat skadan, eller om den

4) drabbat egendom som funnits i motorfordonet eller fordonsägarens eller fordonsförarens övriga egendom; från försäkringen ersätts dock skador på kläder eller andra personliga bruksföremål som passagerare haft på sig eller med sig.

6 §

Ersättning för trafikskada bestäms enligt 5 kap. 2—5 §§ och 7 kap. 3 § skadeståndslagen (412/74), dock så att ersättning inte betalas för sveda och värk i det fall att skadan är obetydlig. Stadgandet i 5 kap. 5 § skadeståndslagen tillämpas dock inte i de fall som avses i 3 mom.

9 §

I ersättning för skada på egendom till följd av en trafikskada eller flera trafikskador som står i direkt samband med varandra betalas sammanlagt högst 20 000 000 mark från varje trafikförsäkring som svarar för skadan.

Det belopp som anges i denna paragraf kan genom förordning ändras i överensstämmelse med utvecklingen i den allmänna prisnivån.

10 §

Har trafikskada inträffat, då föreskriven försäkring inte fanns för fordonet, eller har det inte kunnat utrönas, vilket fordon som förorsakat skadan, svarar för skadan trafikförsäkringscentralen som om trafikförsäkring meddelats av centralen. Skada, som förorsakats av okänt fordon, ersätts av trafikförsäkringscentralen dock endast, om den utgör skada å person eller i samband därmed uppkommen skada på kläder eller andra personliga bruksföremål, som bärs av den skadade eller som han hade med sig, eller drabbat hov- eller klövdjur.

Har skadan drabbat ägaren av det motorfordon, som förorsakat densamma, och denne försummat sin försäkringsplikt, är trafikförsäkringscentralen inte ansvarig för skadan. Om skadan drabbat föraren av det fordon, som förorsakat skadan, och denne visste eller borde ha vetat, att föreskriven försäkring inte fanns för fordonet är centralen inte heller ansvarig för skadan.

Har någon till följd av trafikolycka som

inträffat i vägtrafik försatts i sådant tillstånd att det är nödvändigt att han omedelbart transporterats för att erhålla vård, är trafikförsäkringscentralen, om vid transporten använts motorfordon, skyldig att betala ersättning för transportkostnaderna samt för skada och förorenning som av transporten förorsakats fordonet och den persons kläder som i samband med transporten bistått den skadade. Denna ersättningsskyldighet gäller inte annan skada som eventuellt förorsakats fordonet under transporten.

11 §

Ersättningstalan enligt denna lag skall i den ordning som gäller för tvistemål väckas mot försäkringsbolaget inom tre år från den tidpunkt då den skadelidande fick vetskap om skadan och om vilket försäkringsbolag som är ansvarigt för skadan. Laga domstol är den allmänna underrätten på den ort där skadan inträffat eller där försäkringsbolaget har sin hemort i Finland eller inom vars domkrets den skadelidande har sin hemort enligt lagen om befolkningsböcker (141/69) eller sammanslutningen sin hemort i Finland.

Vad 1 mom. stadgar om försäkringsbolags hemort skall på motsvarande sätt tillämpas på den ort där ett utländskt försäkringsbolag har sin representation i Finland och i det fall som avses i 19 a § ersättningsombudets varaktiga hemort eller driftställe i Finland.

15 §

För motorfordon som används i trafik skall fordonets ägare, dock inte staten, ha en trafikförsäkring i 19 eller 19 a § avsett försäkringsbolag som har fått koncession att driva sådan försäkringsrörelse i Finland.

Den som äger ett motorfordon som införts till landet för tillfälligt bruk skall av trafikförsäkringscentralen meddelas en sålunda begränsad trafikförsäkring att han eller fordonets förare har rätt till ersättning vid personskada från denna trafikförsäkring endast då trafikskadan har inträffat i Finland. Om centralen i övrigt har förbundit sig att enligt denna lag svara för trafikskador som orsakas av ett sådant fordon, är den ägare som anges i förbindelsen fri från försäkringsplikt.

På grundval av ömsesidighet kan genom förordning stadgas att den i 2 mom. avsedda ägarens och förarens rätt till ersättning vid

personskada skall också tillämpas på trafikförsäkring för motorfordon från en viss stat.

16 §

En motorfordonsägare som inte haft trafikförsäkring för fordonet trots att han borde ha haft en sådan, är skyldig att för den tid försummelsen varat till trafikförsäkringscentralen betala en gottgörelse som i varje enskilt fall bestäms separat utgående från försäkringen och som motsvarar högst den fyrdubbla eller, om trafikskada inträffat, högst den tiodubbla försäkringspremien. Ägaren skall på motsvarande sätt till trafikförsäkringsbolaget betala den gottgörelse som bolaget bestämmer, om fordonet i strid med en till bolaget på förhand gjord skriftlig anmälan har använts i trafik under den tid det enligt anmälan har varit taget ur trafik. Gottgörelsen skall bestämmas för hela den anmälda uppläggningstiden, om annat inte följer av särskilt vägande skäl. En gottgörelse som avses ovan i denna paragraf är verkställbar utan dom eller utslag.

17 §

Trafikförsäkringscentralen verkar som den nationella byrå och nationella garantifond som avses i artikel 1 i rådets direktiv om tillnärmning av medlemsstaternas lagar och andra författningar om ansvarsförsäkring för motorfordon och kontroll av att försäkringsplikten fullgörs beträffande sådan ansvarighet (72/166/EEG) och i artikel 6 i rådets direktiv om ändring, särskilt såvitt avser ansvarsförsäkring för motorfordon, av direktiv 73/239/EEG och direktiv 88/357/EEG, vilka avser samordning av lagar och andra författningar angående annan direkt försäkring än livförsäkring (90/618/EEG), vilka nämns i bilaga IX till avtalet. Alla de försäkringsbolag som bedriver försäkringsrörelse i Finland skall höra till trafikförsäkringscentralen. Centralen kan bevilja försäkringar och sköta ersättningsfunktioner enligt vad denna lag stadgar.

Angående trafikförsäkringscentralens åligganden i anslutning till verkställigheten av denna lag, angående dess förvaltning samt försäkringsbolagens skyldighet och rätt att i förhållande till sina här influtna premieintäkter eller antalet här försäkrade risker delta i centralens utgifter och inkomster bestäms i centralens stadgar, vilka utfärdas genom för-

ordning sedan centralen getts tillfälle att framlägga förslag därom.

Trafikförsäkringscentralen är primärt ansvarig för trafikskador som i Finland orsakas av oförsäkrade eller oidentifierade motorfordon eller av motorfordon vilkas stadigvarande hemort inte är i Finland. Om försäkringsgivaren slutligen konstateras vara ersättningskyldig, har trafikförsäkringscentralen rätt att av försäkringsgivaren återfå det belopp den betalt ut.

Vad 1 och 2 mom. stadgar om försäkringsbolags medlemskap i trafikförsäkringscentralen och delaktighet i centralens utgifter och inkomster, skall på motsvarande sätt tillämpas på sådana utländska EES-försäkringsbolag som avses i lagen om fritt tillhandahållande av försäkringstjänster (/) och som från ett utländskt driftställe bedriver trafikförsäkringsrörelse i Finland.

17 a §

Vid trafikförsäkringscentralen finns en trafikskadenämnd som skall främja enhetligheten i ersättningsregleringen. Nämnden består av en ordförande och fyra medlemmar, vilka förordnas av statsrådet för högst tre år i sänder. De skall vara förtrogna med trafikskadefrågor. Ordföranden och en medlem skall dessutom vara jurister. Två av medlemmarna skall förordnas på förslag av trafikförsäkringscentralen, en av centralorganisationen för motorfordonstrafik och en av den mest representativa trafiksäkerhetsorganisationen. Varje förslag till en medlem skall uppta två kandidater.

Om nämndens ordförande eller en medlem avgår eller avlider under mandatperioden skall social- och hälsovårdsministeriet på förslag av samma myndighet eller organisation som den på vars förslag ordföranden eller medlemmen har förordnats, utse en ny ordförande eller medlem för den återstående mandatperioden.

18 §

Social- och hälsovårdsministeriet fastställer på ansökan av trafikförsäkringscentralen de villkor som skall iaktas inom trafikförsäkringen. På ansökan av ett försäkringsbolag fastställer ministeriet dessutom grunderna för försäkringspremierna så att premierna tillsammans med ränteavkastningen på ansvarsskulden räcker till försäkringsbolagets verksamhetsutgifter och till att i den utsträckning ministeriet bestämmer upprätthålla bolagets risktäckningskapacitet samt så att eventuella överskott eller

underskott under de följande åren kan jämnas ut.

Vad 1 mom. stadgar om bestämmandet av försäkringsvillkoren och premiegrunderna tillämpas inte på trafikförsäkringar som avser stora risker av det slag som nämns i 6 § lagen om fritt tillhandahållande av försäkringstjänster.

Social- och hälsovårdsministeriet meddelar vid behov föreskrifter om den riskklassificering som skall iakttas vid beräkning av försäkringspremier, om premienedsättningar efter skadefria år och premiehöjningar till följd av skador samt om beräkning och täckning av den försäkringstekniska ansvarsskulden och om placering av täckningen. Vid beräkningen av premier skall det dessutom ses till att de står i rimlig proportion till försäkringskostnaderna.

Försäkringsbolagen skall på det sätt som ministeriet föreskriver låta utföra de undersökningar och beräkningar som åliggandena enligt denna paragraf förutsätter.

18 a §

Social- och hälsovårdsministeriet kan fastställa en skälig avgift som skall användas för att stödja verksamhet som prövas vara av allmän betydelse för främjandet av trafiksäkerheten. Varje försäkringsbolag som i Finland bedriver trafikförsäkringsrörelse i enlighet med 17 § 1 och 4 mom. skall redovisa avgiften till trafikförsäkringscentralen, som enligt ministeriets föreskrifter skall använda intäkterna av avgiften för att främja trafiksäkerheten.

19 §

Om annat inte stadgas i någon annan lag får trafikförsäkringsrörelse bedrivas endast av försäkringsbolag som avses i lagen om försäkringsbolag (1062/79) eller i lagen om utländska försäkringsbolags verksamhet i Finland (635/89) och som har fått koncession för ändamålet.

19 a §

Om ett sådant utländskt EES-försäkringsbolag som avses i lagen om fritt tillhandahållande av försäkringstjänster ämnar bedriva trafikför-

säkring i Finland från ett utländskt driftställe skall bolaget utöver vad som stadgas i nämnda lag här utse en representant (*ersättningsombud*) med uppgift att ordna behandlingen av ersättningsanspråk och utbetalningen av ersättningar. Ersättningsombudet skall befullmäktigas att representera bolaget i ärenden som gäller ersättning av trafikskador samt trafikförsäkringars giltighet.

Ersättningsombudet skall ha stadigvarande hemort eller driftställe i Finland. Den som är omyndig, försatt i konkurs eller har meddelats näringsförbud får inte vara ersättningsombud.

Bolaget skall till social- och hälsovårdsministeriet anmäla ersättningsombudets namn och adress. Till anmälan skall fogas den fullmakt som givits ombudet samt en utredning om bolagets medlemskap i trafikförsäkringscentralen.

21 §

Stadgandena i denna lag om de rättigheter och skyldigheter, vilka till följd av trafikskada uppkommer för försäkringsbolag, tillämpas motsvarande på staten och trafikförsäkringscentralen.

Har trafikförsäkringscentralen erlagt ersättning med stöd av 10 § 3 mom. och har i sagda moment avsedd skadelidande rätt till motsvarande ersättning av försäkringsbolag eller av staten i det fall, att dessas ansvarighet för trafikskada grundar sig på denna lag, eller med stöd av annan lag av ersättningsskyldig, som förorsakat skadan uppsåtligen eller av grov vårdlöshet, övergår sagda rätt från den skadelidande till trafikförsäkringscentralen.

Denna lag träder i kraft vid en tidpunkt som bestäms genom förordning.

Denna lag gäller inte ersättning för trafikskada som inträffat innan lagen trätt i kraft.

Vad som i någon annan lag stadgas om trafikförsäkringsföreningen skall på motsvarande sätt tillämpas på trafikförsäkringscentralen.

Åtgärder som verkställigheten av lagen förutsätter får vidtas innan den träder i kraft.

2.

Lag

om ändring av 3 § lagen om bindande av vissa trafikskadeersättningar vid lönenivån

I enlighet med riksdagens beslut

ändras 3 § lagen den 17 december 1971 om bindande av vissa trafikskadeersättningar vid lönenivån (875/71) som följer:

3 §

Förpliktad att erlagga i denna lag avsedd förhöjning är det försäkringsbolag, trafikförsäkringscentralen, eller statskontoret, som ansvarar för erläggandet av grundersättningen.

Social- och hälsovårdsministeriet meddelar föreskrifter om hur de kostnader som till följd av förhöjningarna årligen åsamkas försäkrings-

bolagen och trafikförsäkringscentralen skall delas mellan dem i enlighet med omfattningen av deras verksamhet.

Denna lag träder i kraft vid en tidpunkt om vilken stadgas genom förordning.

Åtgärder som verkställigheten av lagen förutsätter får vidtas innan den träder i kraft.

3.

Lag

om upphävande av 14 § lagen om rehabilitering som ersätts enligt trafikförsäkringslagen

I enlighet med riksdagens beslut stadgas:

1 §

Genom denna lag upphävs 14 § lagen den 27 mars 1991 om rehabilitering som ersätts enligt trafikförsäkringslagen (626/91).

2 §

Denna lag träder ikraft vid en tidpunkt som bestäms genom förordning.

Åtgärder som verkställigheten av lagen förutsätter får vidtas innan den träder i kraft.

Helsingfors den 4 december 1992

Republikens President

MAUNO KOIVISTO

Social- och hälsovårdsminister *Jorma Huuhtanen*

1.

Lag**om ändring av trafikförsäkringslagen**

I enlighet med riksdagens beslut

upphävs i trafikförsäkringslagen av den 26 juni 1959 (279/59) 2 § 1 punkt, sådan den lyder i lag av den 5 december 1974 (898/74),

ändras 5 §, 6 § 1 mom., 9 § 1 mom., 10 §, 11 § 1 mom., 15 §, 16 § 1 mom., 17—19 §§ och 21 §, av dessa lagrum 5 § sådan den lyder ändrad genom lagar av den 22 mars 1968 och den 31 maj 1974 (167/68 och 421/74), 6 § 1 mom. sådant det lyder i sistnämnda lag, 9 § 1 mom. sådant det lyder i lag av den 2 april 1982 (255/82), 10 § sådan den lyder delvis ändrad genom lag av den 23 juli 1982 (561/82), 15 § sådan den lyder ändrad genom nämnda lag av den 22 mars 1968 och lag av den 23 juni 1977 (499/77), 19 § sådan den lyder i lag av den 8 juni 1964 (310/64) och 21 § 2 mom. sådant det lyder i lag av den 23 december 1964 (638/64), samt

fogas till lagens 1 § nya 2—5 mom., till 9 § sådan den lyder delvis ändrad genom nämnda lag av den 2 april 1982 ett nytt 3 mom., till 11 § ett nytt 2 mom., varvid nuvarande 2 mom. blir 3 mom., samt till lagens 4 kap. nya 17 a, 18 a och 19 a §§ som följer:

Gällande lydelse

Föreslagen lydelse

1 §

Från trafikförsäkringen för ett motorfordon vars stadigvarande hemort är annanstans än i Finland skall, om annat inte följer av 15 §, personskada på föraren eller ägaren inte ersättas enligt denna lag.

Enligt denna lag ersätts också trafikskada som inom Europeiska ekonomiska samarbetsområdet (EES) orsakats av att ett motorfordon som skall trafikförsäkras i Finland använts i trafik, om inte den lagstiftning om ersättande av trafikskada som gäller i det land där skadan inträffat förutsätter ett bättre försäkringsskydd. På motsvarande sätt ersätts även trafikskada som inträffat på genomfartsområde under direkt färd från en medlemsstat i EES till en annan.

Om en trafikskada i Finland har orsakats av ett fordon vars stadigvarande hemort finns i någon annan medlemsstat i EES, kan skadan ersättas enligt denna stats lagstiftning, om försäkringsskyddet enligt denna lagstiftning är bättre än enligt lagstiftningen i Finland.

På grundval av ömsesidighet kan genom förordning stadgas att en trafikskada som inträffat i en viss stat skall ersättas i enlighet med denna lag.

Gällande lydelse

2 §

Motorfordon är icke i trafik i den bemärkelse denna lag avser:

1) då fordonet under pågående lastning eller avlastning eller annat arbete står stilla och skada åsamkats fordonets ägare, förare eller annan person, som utför här avsett arbete;

5 §

Ersättning för trafikskada, som drabbat egendom, vilken befunnit sig i motorfordonet, eller fordonets ägare eller förare tillhörig egendom, utgår icke från trafikförsäkringen för detta fordon. Från denna utgår likväl ersättning för skada på kläder eller andra personliga bruksföremål, som buros av passagerare eller som denne hade med sig.

Ersättning för skada på utan uppsikt på trafikled lämnat annat djur än ren utgår icke från trafikförsäkringen, med mindre fordonets ägare, förare eller passagerare uppsåtligen eller av vållande orsakat skadan.

6 §

Ersättning för trafikskada bestämmes enligt stadgandena i 5 kap. 2—5 §§ och 7 kap. 3 § skadeståndslagen (412/74), dock så att ersättning för sveda och värk icke utgives, med mindre fordonets ägare, förare eller passagerare uppsåtligen eller av vållande orsakat skadan, ej heller om skadan varit ringa. Skadeståndslagens 5 kap. 5 § tillämpas likväl ej i de fall som avses i 3 mom.

Föreslagen lydelse

2 §

Ett motorfordon är *inte* i trafik i denna lags bemärkelse:

(1 punkten upphävs)

5 §

En skada ersätts *inte* från motorfordonets trafikförsäkring om den

1) under lastning, lossning eller annat arbete, medan motorfordonet stått stilla drabbat fordonets ägare, förare eller någon annan person som utför här angivet arbete,

2) under lastning, lossning eller annat arbete drabbat den egendom som arbetet avser eller något annat motorfordon som deltagit i arbetet,

3) drabbat något annat djur som utan uppsikt befunnit sig på en trafikled än en ren, om *inte* fordonets ägare, förare eller passagerare uppsåtligen eller av oaktsamhet förorsakat skadan, eller om den

4) drabbat egendom som funnits i detta motorfordon eller fordonsägarens eller fordonsförarens övriga egendom; från försäkringen ersätts dock skador på kläder eller andra personliga bruksföremål som passagerare haft på sig eller med sig.

6 §

Ersättning för trafikskada *bestäms* enligt 5 kap. 2—5 §§ och 7 kap. 3 § skadeståndslagen (412/74), dock så att ersättning *inte* betalas för sveda och värk i det fall att skadan är obetydlig. Stadgandet i 5 kap. 5 § skadeståndslagen tillämpas dock *inte* i de fall som avses i 3 mom.

Gällande lydelse

9 §

I ersättning för skada på egendom till följd av en trafikskada eller flera trafikskador som står i omedelbar anslutning till varandra betalas högst 1 813 000 mark från varje trafikförsäkring som svarar för skadan.

10 §

Har trafikskada inträffat, då föreskriven försäkring icke fanns för fordonet, eller har det ej kunnat utrönas, vilket fordon som förorsakat skadan, svara för skadan trafikförsäkringsföreningen, i vilken samtliga trafikförsäkringsbolag äro medlemmar, som om trafikförsäkring meddelats av föreningen. Skada, som förorsakats av okänt fordon, ersättes av trafikförsäkringsföreningen dock endast, om den utgör skada å person eller i samband därmed uppkommen skada på kläder eller andra personliga bruksföremål, som buros av den skadade eller som han hade med sig, eller drabbat hov- eller klövdjur.

Har skadan drabbat ägaren av det motorfordon, som förorsakat densamma, och denne försummat sin försäkringsplikt, är trafikförsäkringsföreningen icke ansvarig för skadan. Lag samma vare, om skadan drabbat föraren av det fordon, som förorsakat skadan, och denne visste eller borde hava vetat, att föreskriven försäkring icke fanns för fordonet.

Har någon till följd av trafikolycka som inträffat i vägtrafik försatts i sådant tillstånd att det är nödvändigt att han omedelbart transporteras för att erhålla vård, är trafikförsäkringsföreningen, om vid transporten använts motorfordon, skyldig att betala ersättning för transportkostnaderna samt för skada och förorening som av transporten förorsakats fordonet och den persons kläder som i samband med transporten bistått den skadade. Denna ersättningsskyldighet gäller inte annan skada som eventuellt förorsakats fordonet under transporten.

Föreslagen lydelse

9 §

I ersättning för skada på egendom till följd av en trafikskada eller flera trafikskador som står i *direkt samband med* varandra betalas sammanlagt högst 20 000 000 mark från varje trafikförsäkring som svarar för skadan.

Det belopp som anges i denna paragraf kan genom förordning ändras i överensstämmelse med utvecklingen i den allmänna prisnivån.

10 §

Har trafikskada inträffat, då föreskriven försäkring *inte* fanns för fordonet, eller har det *inte* kunnat utrönas, vilket fordon som förorsakat skadan, svarar för skadan trafikförsäkringscentralen som om trafikförsäkring meddelats av centralen. Skada, som förorsakats av okänt fordon, *ersätts* av trafikförsäkringscentralen dock endast, om den utgör skada å person eller i samband därmed uppkommen skada på kläder eller andra personliga bruksföremål, som bärs av den skadade eller som han hade med sig, eller drabbat hov- eller klövdjur.

Har skadan drabbat ägaren av det motorfordon, som förorsakat densamma, och denne försummat sin försäkringsplikt, är trafikförsäkringscentralen *inte* ansvarig för skadan. Om skadan drabbat föraren av det fordon, som förorsakat skadan, och denne visste eller borde ha vetat, att föreskriven försäkring *inte* fanns för fordonet är centralen *inte heller ansvarig för skadan*.

Har någon till följd av trafikolycka som inträffat i vägtrafik försatts i sådant tillstånd att det är nödvändigt att han omedelbart transporteras för att erhålla vård, är trafikförsäkringscentralen, om vid transporten använts motorfordon, skyldig att betala ersättning för transportkostnaderna samt för skada och förorening som av transporten förorsakats fordonet och den persons kläder som i samband med transporten bistått den skadade. Denna ersättningsskyldighet gäller inte annan skada som eventuellt förorsakats fordonet under transporten.

Gällande lydelse

11 §

I denna lag avsedd ersättningstalan skall på sätt för tvistemål är föreskrivet anhängiggöras mot *vederbörande* försäkringsbolag inom tre år efter den tidpunkt, då den skadelidande erhöll vetskap om skadan och därom, vilket försäkringsbolag som står i ansvar för skadan. Laga domstol är allmän underrätt på den ort, där skadan timat eller där *vederbörande* försäkringsbolag har sin hemort.

Föreslagen lydelse

11 §

Ersättningstalan *enligt* denna lag skall i den ordning som gäller för tvistemål väckas mot *försäkringsbolaget* inom tre år från den tidpunkt, då den skadelidande fick vetskap om skadan och om vilket försäkringsbolag som är ansvarigt för skadan. Laga domstol är *den allmänna underrätten* på den ort där skadan inträffat eller där *försäkringsbolaget* har sin hemort i Finland eller inom vars domkrets den skadelidande har sin hemort enligt lagen om befolkningsböcker (141/69) eller sammanslutningen sin hemort i Finland.

Vad 1 mom. stadgar om försäkringsbolags hemort skall på motsvarande sätt tillämpas på den ort där ett utländskt försäkringsbolag har sin representation i Finland och i de fall som avses i 19 a § ersättningsombudets stadigvarande hemort eller driftställe i Finland.

15 §

För motorfordon, som brukas i trafik, skall ägare till fordonet, dock icke staten, hava trafikförsäkring hos försäkringsbolag, som innehar koncession för meddelande av sådana försäkringar.

Ägare av motorfordon, som införts till landet för tillfälligt bruk, meddelas av trafikförsäkringsföreningen en sålunda begränsad trafikförsäkring, att den icke berör honom själv och ej heller fordonets förare, och varken han eller föraren äger ens vid personskada rätt till från denna trafikförsäkring utgående ersättning. Därest föreningen i övrigt utfäst sig att enligt denna lag svara för trafikskada, som förorsakas av dylikt fordon, är i utfästelsen avsedd ägare fri från försäkringsplikt.

På grund av ömsesidighet kan genom förordning stadgas att begränsning som avses i 2 mom. *inte* skall tillämpas på trafikförsäkring för motorfordon från en viss stat.

16 §

Motorfordonsägare, som icke haft trafikförsäkring för fordonet, oaktat han bort hava sådan, är pliktig för den tid hans försummelse varat till trafikförsäkringsföreningen erlægga en gottgörelse, som i ettvar fall särskilt för sig

15 §

För motorfordon som används i trafik, skall fordonets ägare, dock *inte* staten, ha en trafikförsäkring i 19 eller 19 a § avsett försäkringsbolag som har fått koncession att driva sådan försäkringsrörelse i Finland.

Den som äger ett motorfordon som införts till landet för tillfälligt bruk, skall av trafikförsäkringscentralen meddelas en sålunda begränsad trafikförsäkring att han eller fordonets förare har rätt till ersättning vid personskada från denna trafikförsäkring endast då trafikskadan har inträffat i Finland. Om centralen i övrigt utfäst sig att enligt denna lag svara för trafikskada som förorsakas av ett sådant fordon, är den ägare som anges i utfästelsen fri från försäkringsplikt.

På grundval av ömsesidighet kan genom förordning stadgas att den i 2 mom. *avsedda* ägarens och förarens rätt till ersättning vid personskada skall också tillämpas på trafikförsäkring för motorfordon från en viss stat.

16 §

En motorfordonsägare som *inte* haft trafikförsäkring för fordonet trots att han borde ha haft en sådan, är skyldig att för den tid försummelsen varat till trafikförsäkringscentralen betala en gottgörelse som i varje enskilt fall

Gällande lydelse

bestämmas av föreningen och som motsvarar högst fyrdubbel eller, om trafikskada inträffat, högst tiodubbel försäkringspremie. Gottgörelsen är verkställbar utan dom eller utslag.

Föreslagen lydelse

bestäms separat utgående från försäkringen och som motsvarar högst den fyrdubbla eller, om trafikskada inträffat, högst den tiodubbla försäkringspremie. Ägaren skall på motsvarande sätt till trafikförsäkringsbolaget betala den gottgörelse som bolaget bestämmer, om fordonet i strid med en till bolaget på förhand gjord skriftlig anmälan har använts i trafik under den tid det enligt anmälan har varit taget ur trafik. Gottgörelsen skall bestämmas för hela den anmälda uppläggningstiden, om annat inte följer av särskilt vägande skäl. En gottgörelse som avses ovan i denna paragraf är verkställbar utan dom eller utslag.

17 §

Angående trafikförsäkringsföreningens åligganden i anslutning till verkställigheten av denna lag, angående dess förvaltning samt försäkringsbolagens skyldighet och rätt att i förhållande till sina premieintäkter deltaga i föreningens utgifter och inkomster bestämmas i trafikförsäkringsföreningens stadgar, vilka utfärdas genom förordning, sedan föreningen beretts tillfälle att framlägga förslag därom.

17 §

Trafikförsäkringscentralen verkar som den nationella byrå och nationella garantifond som avses i artikel 1 i rådets direktiv om tillnärmning av medlemsstaternas lagar och andra författningar om ansvarsförsäkring för motorfordon och kontroll av att försäkringsplikten fullgörs beträffande sådan ansvarighet (72/166/EEG) och i artikel 6 i rådets direktiv om ändring, särskilt såvitt avser ansvarsförsäkring för motorfordon, av direktiv 73/239/EEG och direktiv 88/357/EEG, vilka avser samordning av lagar och andra författningar angående annan direkt försäkring än livförsäkring (90/618/EEG), som nämns i bilaga IX till avtalet. Alla de försäkringsbolag som bedriver försäkringsrörelse i Finland skall höra till trafikförsäkringscentralen. Centralen kan bevilja försäkringar och sköta ersättningsfunktioner enligt vad denna lag stadgar.

Angående trafikförsäkringscentralens åligganden i anslutning till verkställigheten av denna lag, angående dess förvaltning samt försäkringsbolagens skyldighet och rätt att i förhållande till sina här influtna premieintäkter eller antalet här försäkrade risker delta i centralens utgifter och inkomster bestäms i centralens stadgar, vilka utfärdas genom förordning sedan centralen getts tillfälle att framlägga förslag därom.

Trafikförsäkringscentralen är primärt ansvarig för trafikskador som i Finland orsakas av oförsäkrade eller oidentifierade motorfordon eller av motorfordon vilkas stadigvarande hemort inte är i Finland. Om försäkringsgivaren slutli-

Gällande lydelse

17 §

Vid trafikförsäkringsföreningen finnes, för främjande av enhetlighet vid ersättningsregleringen, en trafikskadenämnd. Nämnden består av ordförande och fyra ledamöter, vilka förordnas av statsrådet för högst tre år åt gången. De böra vara förtrogna med frågor rörande trafikskador. Ordföranden och en ledamot skola dessutom vara lagfarna. Av ledamöterna skola två förordnas på förslag av trafikförsäkringsföreningen, en av centralorganisationen för motorfordonstrafik och en av den förnämsta organisationen för trafiksäkerhet. Förslag till ledamot skall uppta två kandidater.

18 §

Grunderna för trafikförsäkringspremierna fastställas av social- och hälsovårdsministeriet för viss tid, högst tre år, sålunda, att premien för de försäkringar, vilka föranlett utbetalande av ersättning, i allmänhet är högre än för andra samt att premierna, ökade med försäkringsfondens ränteavkastning, förslå till de utgifter, som härflyta av försäkringsbolagets verksamhet, ävensom till förstärkning av bolagets vederhäftighet i sådan utsträckning, som social- och hälsovårdsministeriet bestämmer. Social- och hälsovårdsministeriet må ock bestämma, att i premien skall ingå ett skäligt belopp för understödjande av sådan verksamhet, som prövas hava allmän betydelse för främjande av trafiksäkerheten.

Föreslagen lydelse

17 a §

gen konstateras vara ersättningsskyldig, har trafikförsäkringscentralen rätt att av försäkringsgivaren återfå det belopp den betalt ut.

Vad i 1 och 2 mom. stadgar om försäkringsbolags medlemskap i trafikförsäkringscentralen och delaktigheten i centralens utgifter och inkomster, skall på motsvarande sätt tillämpas på sådana utländska EES-försäkringsbolag som avses i lagen om fritt tillhandahållande av försäkringstjänster (/) och som från ett utländskt driftställe bedriver trafikförsäkringsrörelse i Finland.

Vid trafikförsäkringscentralen finns en trafikskadenämnd som skall främja enhetligheten i ersättningsregleringen. Nämnden består av en ordförande och fyra medlemmar, vilka förordnas av statsrådet för högst tre år i sänder. De skall vara förtrogna med trafikskadefrågor. Ordföranden och en medlem skall dessutom vara jurister. Två av medlemmarna skall förordnas på förslag av trafikförsäkringscentralen, en av centralorganisationen för motorfordons- trafik och en av den mest representativa trafiksäkerhetsorganisationen. Varje förslag till en medlem skall uppta två kandidater.

Om nämndens ordförande eller en medlem avgår eller avlider under mandatperioden skall social- och hälsovårdsministeriet på förslag av samma myndighet eller organisation som den på vars förslag ordföranden eller medlemmen har förordnats, utse en ny ordförande eller medlem för den återstående mandatperioden.

18 §

Social- och hälsovårdsministeriet fastställer på ansökan av trafikförsäkringscentralen de villkor som skall iakttas inom trafikförsäkringen. På ansökan av ett försäkringsbolag fastställer ministeriet dessutom grunderna för försäkringspremierna så, att premierna tillsammans med ränteavkastningen på ansvarskulden räcker till försäkringsbolagets verksamhetsutgifter och för att i den utsträckning ministeriet bestämmer upprätthålla bolagets risktäckningskapacitet samt så att eventuella överskott eller underskott under de följande åren kan jämnas ut.

Gällande lydelse

Hava försäkringspremierna visat sig över- eller understiga det i 1 mom. fastställda behovet, skall social- och hälsovårdsministeriet i sistnämnda fall på ansökan, utfärda nya grunder sålunda, att över- och underskott kan förutsättas bli utjämnat inom tid, som av ministeriet bestämmes.

Försäkringsbolagen skola, i enlighet med vad social- och hälsovårdsministeriet påbjuder, låta utföra undersökningar och beräkningar, som betingas av i denna paragraf stadgade åtgärder.

19 §

Koncession för trafikförsäkringsrörelse må givas endast åt inhemskt försäkringsbolag. Koncession må beviljas endast såvida det på grund av ett allmänt intresse, en sund utveckling av trafikförsäkringsverksamheten eller annat särskilt skäl bör anses påkallat. Till koncessionen må fogas villkor, och den må återkallas, om villkoren icke iakttagas av försäkringsbolaget.

Föreslagen lydelse

Vad 1 mom. stadgar om bestämmandet av försäkringsvillkoren och premiegrunderna tillämpas inte på trafikförsäkringar som avser stora risker av det slag som nämns i 6 § lagen om fritt tillhandahållande av försäkringstjänster.

Social- och hälsovårdsministeriet meddelar vid behov föreskrifter om den riskklassificering som skall iaktas vid beräkning av försäkringspremier, om premienedsättningar efter skadefria år och premiehöjningar till följd av skador samt om beräkning och täckning av den försäkringstekniska ansvarskulden och om placering av täckningen. Vid beräkningen av premier skall det dessutom ses till att de står i en rimlig proportion till försäkringskostnaderna.

Försäkringsbolagen skall på det sätt som ministeriet föreskriver låta utföra de undersökningar och beräkningar som åliggandena enligt denna paragraf förutsätter.

18 a §

Social- och hälsovårdsministeriet kan fastställa en skälig avgift som skall användas för att stödja verksamhet som prövas vara av allmän betydelse för främjandet av trafiksäkerheten. Varje försäkringsbolag som i Finland bedriver trafikförsäkringsrörelse i enlighet med 17 § 1 och 4 mom. skall redovisa avgiften till trafikförsäkringscentralen, som enligt ministeriets föreskrifter skall använda intäkterna av avgiften för att främja trafiksäkerheten.

19 §

Om annat inte stadgas i någon annan lag får trafikförsäkringsrörelse bedrivas endast av försäkringsbolag som avses i lagen om försäkringsbolag (1062/79) eller i lagen om utländska försäkringsbolags verksamhet i Finland (635/89) och som fått koncession för ändamålet.

19 a §

Om ett sådant utländskt EES-försäkringsbolag som avses i lagen om fritt tillhandahållande av försäkringstjänster ämnar bedriva trafikförsäkring i Finland från ett utländskt driftställe skall bolaget utöver vad som stadgas i nämnda lag här utse en representant (ersättningsombud) med uppgift att ordna behandlingen av ersättningsanspråk och utbetalningen av ersättningar.

Gällande lydelse

21 §
 Stadgandena i denna lag om de rättigheter och skyldigheter, vilka till följd av trafikskada uppkomma för försäkringsbolag, äga motsvarande tillämpning på staten och trafikförsäkringsföreningen.

Har trafikförsäkringsföreningen erlagt ersättning med stöd av 10 § 3 mom. och har i sagda moment avsedd skadelidande rätt till motsvarande ersättning av försäkringsbolag eller av staten i det fall, att dessas ansvarighet för trafikskada grundar sig på denna lag, eller med stöd av annan lag av ersättningskyldig, som förorsakat skadan uppsåtligen eller av grov vårdlöshet, övergår sagda rätt från den skadelidande till trafikförsäkringsföreningen.

Föreslagen lydelse

Ersättningsombudet skall befullmäktigas att representera bolaget i ärenden som gäller ersättning av trafikskador samt trafikförsäkringars giltighet.

Ersättningsombudet skall ha stadigvarande hemort eller driftställe i Finland. Den som är omyndig, försatt i konkurs eller belagd med näringsförbud får inte vara ersättningsombud.

Bolaget skall till social- och hälsovårdsministeriet anmäla ersättningsombudets namn och address. Till anmälan skall fogas den fullmakt som givits ombudet samt en utredning om bolagets medlemskap i trafikförsäkringscentralen.

21 §
 Stadgandena i denna lag om de rättigheter och skyldigheter, vilka till följd av trafikskada uppkommer för försäkringsbolag, *tillämpas* motsvarande på staten och *trafikförsäkringscentralen*.

Har *trafikförsäkringscentralen* erlagt ersättning med stöd av 10 § 3 mom. och har i sagda moment avsedd skadelidande rätt till motsvarande ersättning av försäkringsbolag eller av staten i det fall, att dessas ansvarighet för trafikskada grundar sig på denna lag, eller med stöd av annan lag av ersättningskyldig, som förorsakat skadan uppsåtligen eller av grov vårdlöshet, övergår sagda rätt från den skadelidande till *trafikförsäkringscentralen*.

Denna lag träder i kraft vid en tidpunkt som bestäms genom förordning.

Denna lag gäller inte ersättning för trafikskada som inträffat innan lagen trätt i kraft.

Vad som i någon annan lag stadgas om trafikförsäkringsföreningen skall på motsvarande sätt tillämpas på trafikförsäkringscentralen.

Åtgärder som verkställigheten av lagen förutsätter får vidtas innan den träder i kraft.

2.

Lag

om ändring av 3 § lagen om bindande av vissa trafikskadeersättningar vid lönenivån

I enlighet med riksdagens beslut

ändras 3 § lagen den 17 december 1971 om bindande av vissa trafikskadeersättningar vid lönenivån (875/71) som följer:

Gällande lydelse

3 §

Förpliktad att erlagga i denna lag avsedd förhöjning är det försäkringsbolag, trafikförsäkringsföreningen eller olycksfallverket, som ansvarar för erläggandet av grundersättningen.

För bekostande av de utgifter, vilka till följd av förhöjningarna årligen åsamkas försäkringsbolagen och trafikförsäkringsföreningen, skall ett nödigt belopp i enlighet med de grunder, som fastställs av social- och hälsovårdsministeriet, beaktas vid fastställandet av premie, som föreskrives i trafikförsäkringslagen. Den del av premierna, som erfordras för bekostande av sagda förhöjningar, fördelas mellan försäkringsbolagen och trafikförsäkringsföreningen i enlighet med av social- och hälsovårdsministeriet fastställda grunder.

Föreslagen lydelse

3 §

Förpliktad att erlagga i denna lag avsedd förhöjning är det försäkringsbolag, trafikförsäkringscentralen eller statskontoret, som ansvarar för erläggandet av grundersättningen.

Social- och hälsovårdsministeriet meddelar föreskrifter om hur de kostnader, som till följd av förhöjningarna årligen åsamkas försäkringsbolagen och trafikförsäkringscentralen, skall delas mellan dem i enlighet med omfattningen av deras verksamhet.

Denna lag träder i kraft vid en tidpunkt som bestäms genom förordning.

Åtgärder som verkställigheten av lagen förutsätter får vidtas innan den träder i kraft.
